

TAIWAN OP ZOEK NAAR OVERLEVENDEN NA GROOTSTE AARDBEVING IN DERTIG JAAR

(Door Jan van der Made)

GPD, 23 september 1999

TAIPEI (GPD) Het Songshan Hotel, gisteren nog twaalf verdiepingen hoog, ligt scheef en onderuitgezakt tussen twee huizenblokken. Kamers zijn opengebarsten, meubilair, lampen en stukken tapijt puilen naar buiten. Een brandweerwagen sproeit een constante stroom water over de ravage. Een team dokters met brancards zit nerveus achter een cordon soldaten dat omstanders weghoudt. Het is kwart over een 's nachts, de reddingspogingen zijn al 24 uur bezig.

Volgens dokter Huang Ta-i van het Taipei Heping Municipal Hospital zaten er honderdertig mensen in het hotel het door de beving werd getroffen. Er zijn minstens vier doden en tientallen gewonden. Volgens omstanders zouden er nog "minstens tien" mensen onder het puin liggen. "Er waren drie of vier enorme schokken", aldus Wei T'a-chou, die in de buurt woont en op een hoek staat toe te kijken. "Ik wilde eerst mijn bed niet uit. Maar na de derde schok ben ik de straat opgerend". Tot zijn verbluffing was het vertrouwde Songshan hotel als enige getroffen. "Slechte fundering waarschijnlijk".

De straat die naar het hotel leidt vormt het centrum van het enige echte rampgebied in Taiwans' hoofdstad. Groepen vrijwilligers, georganiseerd door de Buddhist Compassion Relief Tzu-Chi Foundation hebben zich verzameld in een geïmproviseerde tent. Ze delen sojabonensoep uit en vegetarisch voedsel. Woordvoester Lin Liyun: "toen we vanochtend wakker geschokt werden kwamen we spontaan bij elkaar. We organiseren mensen uit de buurt die voedsel brengen".

Applaus stijgt op als een man arriveert met een wagentje vol schuimplastic bakjes met toefoe. De associatie "heeft niets te maken met de regering", maar mevrouw Lin laat doorschemeren dat ze niet al te tevreden is met de hulp van overheidswege. "Wij zien dat er mensen in nood zijn, dus zijn we in actie gekomen". Om half twee beginnen de hulpverleners de hoop op te geven. "Het is nu al meer dan 24 uur. Niemand overleeft dat". Enorme graafmachines kalven de afhangende muren van het hotel af om toegang te bieden tot soldaten. Het belooft een lange nacht te worden.

Het rampgebied in Taipei is relatief klein. De luchthaven, Chiang Kai-shek, opereert normaal. De vele verhoogde snelwegen die de stad rijk is lijken onaangetast. Alleen enkele oudere gebouwen vertonen scheuren. Op een enkele plek liggen er bakstenen op de grond.

Het echte rampgebied ligt in het centraal-Taiwanese gebied Nantou. Gebouwen daar en in het naburige district Taizhong zijn verwoest, wegen en bruggen in het bergachtige Nantou ingestort en gebarsten. Volgens Formosa TV, die bijna onophoudelijk telefoonnummers over het scherm laat flitsen was het dodental gestegen tot 1681; 219 mensen worden nog vermist.

Peking heeft inmiddels gereageerd op de aardbeving in Taiwan. Een woordvoester van het ministerie van buitenlandse zaken zei dinsdagmiddag dat "Taiwan en China als vlees en botten zijn" en ze elkaar "wederzijds moeten helpen". De ruzie die Peking en Taipei hebben over opmerkingen van Taiwans president Lee Teng-hui dat de relaties China-Taiwan gezien moeten worden als die tussen twee staten zijn is even opgeschort. China ziet Taiwan als een afvallige provincie, en verwijt Lee heimelijk te streven naar onafhankelijkheid.

De reactie vanuit Peking is begrijpelijk: in 1976 vond daar de grootste aardbeving uit de wereldgeschiedenis plaats toen de stad Tangshan door een schok van 7.8 op de schaal van richter compleet werd verwoest en meer dan 150,000 mensen het leven lieten.

'NEDERLANDS' DORP VERNIELD TIJDENS AARDBEVING IN TAIWAN

NANTOU (GPD) Chien Lung-yu (21) komt verwilderd over de aardverschuiving naar beneden geklauterd. "De molens zijn vernield. Niemand kan meer in het dorp komen. Als de baas dit ziet zal hij

zijn ogen uit zijn hoofd huilen". De plaats: het Netherlands Entertainment Village waar Nederlandse bouwerken een glimp van onze cultuur tonen. Het pretpark ligt in het district Nantou, een paar kilometer van het epicentrum van de aardbeving die dinsdagochtend grote delen van Taiwan trof.

De weg die naar het kunstmatige dorpje leidt is vrijwel onbegaanbaar. Hele stukken van de berg zijn op de weg verbrokkeld en versperren de doorgang. Verwarde mensen klimmen rond. Ze zijn niet bedroefd over de teloorgang van het 'Nederlandse' dorpje, dat anderhalf jaar geleden door een Taiwanese zakenman werd opgericht en waar, tot afgelopen maandag, werd geklompdantst voor toeristen. Ze zoeken familieleden die mogelijk onder het puin bedorven zijn. Een man, die alleen als "mijnheer Lee" geciteerd wil worden rijdt constant op en neer met een scooter, van de hoofdweg tot aan de aardverschuiving. "Uit mijn dorp zijn vijftien mensen om het leven gekomen. Een paar worden er nog vermist". Op de hoofdweg die naar het epicentrum in het Yueritan (Maan- en Zon Meer) leidt staat een enorme file die net doorgang biedt aan een niet aflatende stroom ziekenwagens en brandweerauto's en vrachtwagens beladen met water en voedselpakketten.

OPKLAPSTOEL

Dorpen rond het epicentrum zijn totaal verwoest, hele viaducten zijn ingestort. In een plaatsje, Caotunzhen, niet ver van de plek waar de zwaarste aardshokken plaatsvonden zitten families op strooien matten in de schaduw van een parasol op een parkeerplaats van gescheurd asfalt. "Ik zit hier al meer dan een dag", zegt Ch'en Li-Ch'ing (30), een moeder van twee kinderen. Die spelen in een grote Volvo stationwagen, nu nog hun enige bezit. Echtgenoot Lin Chi-hsiu (30) zit nors op een opklapstoel en weigert te spreken. Hun huis was niet ingestort, maar de huizen van de burens waren als dominostenen in elkaar gezakt. "Ik ga niet meer van deze parkeerplaats weg. Ik blijf hier minstens twee weken zitten, een maand als het moet. Tot alle naschokken weg zijn".

Net als mevrouw Ch'en durven de vele tienduizenden daklozen zich niet meer in de buurt van welk gebouw dan ook te begeven. "Naschokken kunnen nog dagen doorgaan", aldus de bange vrouw. In 36 uur tijd werden minstens duizend naschokken gemeten. In de stadscentra van de grotere plaatsen rond het epicentrum zijn in parken, of op parkeerplaatsen, tentenkampen ingericht. Er heerst neerslachtigheid en verdriet. Veel mensen hebben familieleden verloren of zijn in ieder geval hun huis voorgoed kwijt.

"We kunnen weer helemaal vanaf het begin beginnen", zegt mevrouw Ch'en. Een verzekering tegen brand bestaat wel in Taiwan, maar aan aardbevingen durft geen maatschappij in Taiwan te beginnen. Inmiddels gaan reddingswerkzaamheden in volle kracht door. De Yung-chao ("Altijd in de Zonneschijn") appartementstoren van twaalf verdiepingen hoog in de stad Taichung is in zijn geheel omgevallen en heeft in zijn val de omliggende huizen totaal verpletterd. Troepen soldaten klimmen door de gapende raamopeningen binnen. "9/2 personen, 10/3 personen" staat er met haastige rode karakters onder de ramen geschreven. "Dat betekent dat dat de negende verdieping is, en dat er nog twee mensen in het puin liggen", aldus een reddingswerker. Vrijwilligers scheppen brokstukken weg. Uren later is er nog steeds geen resultaat.

GEPLETTE COMPUTER

Rond het gebouw ligt een berg puin. Maar daartussen, verscheurd, gebroken en vernield, liggen persoonlijke bezittingen van mensen die misschien nog onder het puin liggen. Een paarse trui, een boekje met de titel Periferal Nerve Injuries, een schetsboek van een schoolkind, een geplette computer, een foto van een familie met lachende gezichten. Een vrijwilliger heeft een rolletje geld gevonden, omwikkeld met een rood lintje. "Geluksgeld", spreekt hij bitter. "Het heeft niet geholpen". Hij schrijft het nummer van de flat waar hij het vond er op. Geld, portefeuilles en waardepapieren worden verzameld en moeten bij een afgiftepunt worden ingeleverd. 's Nachts worden de ruines bewaakt door militairen gewapend met knuppels. Niemand heeft geprobeerd televisies of andere waardevolle zaken te stelen.

KADER

TAIWANESE ECONOMIE AANGESLAGEN DOOR AARDBEVING

TAIPEI (GPD) Een aardbeving die aan meer dan 2000 mensen het leven kostte heeft ook de Taiwanese economie een klap toegebracht. Economen schatten de totale schade op zo'n 3 miljard dollar. De Taiwanese regering wil nog geen uitspraken doen tot de totale omvang van de ramp onderzocht is.

Hoewel er geen grote directe schade is toegebracht aan fabrieken heeft het uitvallen van electriciteit op grote delen van het eiland gezorgd voor een productiestop. Met name het Hsinchu Wetenschappelijk-Industrieel park vlak bij Taipei werd het slachtoffer. "Iedere seconde kost geld", aldus Han Feenstra, werkzaam voor het Netherlands Trade and Investment Office in Taipei. "Bovendien krijgen bedrijven als laatste pas weer stroom. Eerst zijn de ziekenhuizen aan de beurt".

Taiwan's aandelenbeurs zal tot maandag gesloten zijn. Dit deelde het ministerie van Financien gisteren mee. Zware industrie, die zich vooral op het zuiden van het eiland concentreert, was nauwelijks getroffen, productie aldaar ging gewoon door. De elektronische industrie zich meer in het midden en noorden bevindt, rond het aardbevingsgebied, kampt met grotere problemen. Electronica vormt een derde van Taiwans' exporten die in 1998 111 miljard bedroegen. Producenten van computerchips hebben hun ongerustheid uitgesproken over het uitvallen van de stroom, maar hebben nog geen schatting van de schade gemaakt.

Philips heeft twee fabrieken in het park. Een woordvoester van Philips Taiwan, Jessica Li, zie dat "er geen materiele schade was", maar dat er maar een paar uur stroom per dag is. Over het bedrag dat gemoeid is met de productiestop kon ze geen uitspraken doen.

De Aziatische Ontwikkelingsbank had voor de aardbeving nog voorspeld dat de Taiwanese economie dit jaar met 5.5 procent zou groeien, 0,7 procent meer dan vorig jaar. Taiwan, dat in 1998 een BNP van 8.4 miljard dollar had, was vrijwel ongeschonden door de Aziatische financiële crisis gekomen, maar die had wel gezorgd voor een afremming van de groei, die normaal zo'n 6 tot 7 procent haalt. De aardbeving kan er voor zorgen dat het oude peil voorlopig niet wordt gehaald.

© Jan van der Made